GEORGII ERNESTI STAHLII,
MED. D. ET PROF. PUBL. ORDINAR.
h. t. FACULT. DECANI,

PROPEMPTICON INAVGVRALE

DE

CONSTANTIA MEDICA.

ELeganter, uti ferè universa quæ tractat, observat *Seneca*, quod *tàm sacra res sit Philosophia, ut illis etiam, qui ipsam de reliquo non verè agnoscant, nedum sequantur, mendacio placeat.* Dispicient quibus ad solertiam exercendam justum etiam otium suppetit, quid in hoc materia etiam de *literalis* Philosophiæ prætextibus variè verum sit; quomodo nempe *Literatorum* nomen tàm pulchrum videatur plerisque hominibus, ut vel ineptiis, saltem aliquo labore corrasis atque compilatis, Doctorum Virorum opinionem captare, in animum inducant: At immenso numero major, in universa hominum turba, est eorum numerus, qui circà *moralem*, & imprimis ipsam Practicam verè, Philosophiam, adeò avidos sese exhibere observantur, ut, si quidem illos ipsos audias, omnes antiquæ Philosophiæ Coryphæos post se relinquere, non solum credere deberes, sed vel injuriarum reus fieri, si dubium solum de talium virtutum sincera puritate fovere videare, ut ille intempestivè curiosus, qui penitius inspicere audebat, an ab Alexandri vulnere fluat: ἰχὼρ ὥςε ῥέει μακαρέσσι θεοῖσιν. Si vero missis verborum ambagibus aut lenociniis, imprimis quæ de se ipsis proferunt, aut â mediastinis suis sibi dictari gaudent, ad ipsa facta manifesta atque praxes animum ad vertas, vel horreat ille, si illa intueare, quæ exerceant circà *Veritatem*, *humanitatem*, *humilitatem*, *sinceritatem*, *circumspectionem*, *prudentiam*, *diligentiam*, *seriam*, in rebus maximè *seriis*, *vigilantiam*; ne quid de *temperantia*, *pietate*, & in Deum magis quam homines *fiducia*, *justitia* & *æquitate*, veraque *probitate* dicam, altioribus nempe utique virtutibus, in quibus proficere, si in illis, excepta tamen *Veritate*, abecedariis defeceris, insana spes fuerit. Quemadmodum autem officii mei non esse satis agnosco, neque valeam etiam fortassis, censuram publicorum morum exercere; tamen illud nemo merito vitio vertet aut πολυπραγμοσύνῃ imputabit, si *virtutis*, ut quidem ad universam vitā,

ita

ita imprimis etiam ad *Artem Medicam*, non magis utilis, quàm reverà necessariæ, censum agam, &,si quid de illa nota dignum manifesto ostendatur,si non ipse tribu moveam,tamẽ ad novos censores rejiciam, & nomina deferre jubeam. CONSTANTIA est de qua loqui institui, Virtus, & quidem intra communis Reipublicæ fines, MEDICA. Quid humani generis intersit, ut quolibet vocis sensu, *constet*, quid de *vita*, *sanitate* atque *integritate* ejus, statuendum atque faciendum sit, puto neminem esse, qui magnoperè dubitare possit. Hoc vero nunquam impetratum atque constitutum iri, quam diu qui *constituere* debebant, *Constantia* destituuntur, puto nihil magnopere dubii involvere, Non loquor de *interna* ipsius rei *Medicæ Constantia* inconcussâ, seu *Artis in abstracto* veritate;sed de *mediis*, illam in *concreto*, in usum deducendi, imò vero etiam *docendi*, & ad posteros transmittendi. Serum sit, & hoc intuitu revera ineptum, disputare, an hujusmodi animadversioni etiam sit *à priori* locus: An, inquam, casus ille detur, ubi opus sit admonitione, *ut constans aliquid constituatur*, circa ipsam *Artis veritatem*, cui insistere verè sit integrum? Quantumcunque enim certè indignum hoc videatur, in Arte tàm necessaria, ejusque adeò quotidiano usu, nondũ esse *firmiter constitutum* quicquid verè sit necessarium; tamen cum jam in ipsum vulgus emanaverint hi defectus, non solum stolidum sit *adversum solem mejere*, sed etiam profectò perditum, tegere potius adversus Veritatem morbos nostros, quam profitendo illos, medicinæ locum relinquere, imo vero opem necessariam potius implorare. Arguenda autem hoc intuitu meritissimo jure venit, solemnis illa *inconstantia*, qua in *exquirendis* ipsis rebus, dico potius *conquirendis*, quas usibus nostris Medicis adhibere necessitas postulet, nulla sit *constantia*, nulla adhibeatur assiduitas, sed quicquid in buccam venit, temerè arreptum, jam *positivè*, jam *negativè*, constituatur; constituto vel *superstruatur* alia prolixa, & circa res tàm *utiles*, quàm prorsus *necessarias*, deductio: Imo asseratur, quod tales res è *multiplici* non solum, sed etiam *longa atque constante* circumspectâ observatione ita natæ, partæ, atque firmæ tandem sint. Eos, qui illo ipso tempore diversum proposuerant

 rant

rant atque commendaverant, ita *imperitiæ*, *inscitiæ*, *præoccupationis*, suspectos reddere; & Viros in hoc genere verè laude dignissimos, quia *nomen* illorum nescias, ad minimum de *patria* notatos, & ad plurium annorum constantem experientiam provocantes, *contrariæ*, *plurium annorum*, *assiduæ*, experientiæ testimonio, ita subleftæ fidei notare: Post aliquod autem temporis spatium, illas ipsas tales res ipsum quoq; profiteri, laudibus ad cœlum ferre, viros tales, (quamlibet etiam ne *nominibus* quidem justis notos, nedum ut quid proprie mereantur rebus suis, verum atque solidum testimonium perhiberi possit,) iterum maximis elogiis efferre, & hisce στροφαῖς, *illam ipsam* suam *multiplicem experientiam*, quæ antidhac *pro contemtu* illorum, *falsum* testimonium dixerat, jam ut *contrarium testetur*, in medium forum producere. Certè si pudor suaderet, injuriam *fidei*, atque industriæ aliorum factam, παλινοδία simplici emendare, tamen circumspectius fortè hoc facere expediret, quam ita, justissimæ profectò, animadversioni sistere *detestandos testes*, qui tam pro *damnando* bono Viro, & ipsa Veritate, quam pro *liberando* illo, adeoquè quâlibet acceptione vocis *calumniam jurare*, audacissimè parati sint. Præstaret sine omni dubio *constantiam* animi etiam in rebus prioribus talem adhibuisse, ut non precipiti impetu, quicquid ab aliquo dicitur, imo ne totum quidem adhuc dictum, sed mentio fortè solum de illo injecta est, illud statim sibi tanquam pro scopo statuere, quod contradictionibus simplicibus feriendum atque traducendum sit: Quam deinde serò hujusmodi *revocationes* instituere, quæ nemini acceptæ esse possint, postquam jam deductâ causâ, non pro *sinceris*, sed reverà *necessariis culpæ* confessionibus valere possint. Quantumvis etiam porro *mutationes sententiarum*, è minus idoneis in *meliores*, vel *spontè* instituantur, vel *necessitati* cuiquam cedendo suscipiuntur, quicquid etiam in ipsis primis harum rerum productionibus optimè valere potuisset condigna rerum ponderibus certitudo, prius quærenda, quam in medium protrudatur, quod deinde servari non possit: Ita alienum tamen est, novo rursus exemplo à

lau-

laudabili *constantia*, si ad *agnita* jam passim *errata*, denuo semper respectando, imò, vel *testimonii loco* illa revocando, specimen verum edatur *fluctuantis* animi, & nusquam ubi verè *consistere* possit, obtinentis: Imo deterioris adhuc argumenti res est, quando etiam semper ad illa ipsa reflectitur atque *refugit* ipse animus, quæ paulò ante tanquam *consistere* nescia, dimittenda fuerunt. Ita etiam ut ab *indole*, ita pariter à *tanta Constantia* alienum est, *novam* aliquam rem, aut protritam etiam inter alios, sed *pro nova* arreptam, avidè occupare, in ore, in manibus perpetuò ferre, in usum promiscuum corripere: Magnificè de his sentire, ingentia promittere, dubitantibus indignari: Mox tamen refrigescente imprimis impetu, quin etiam animadversis tandem denique promissorum eventuum solidis frustrationibus, his quidem repudium mittere, sed ad *paria* alia inania ruere, etiam plura. Quæ verò præsentior atque levior est *inconstantia*, quam passim etiam *directè contraria* sentiendo atque proferendo, jam *affirmare*, jam *negare*; Imprimis autem *dicta non dicta* facere, *facta non facta* dicere: Dicere atque facere, quæ vel post paucas horas *commeminisse* ad minimum negandum sit: Quæ tamen è re nostra sunt, tenacissimâ satis memoria, in promptu habere; nisi quod ibi etiam non semper, nedum diu, circumstantiæ *sinceram* constantiam servent, sed familiarissimè etiam varientur, manifestioribꝰ tamẽ *memorationis*, quam *memoriæ* vitiis. Ita etiam in ipsâ Practicâ administratione, jam hunc nominare, jam alium, illum qui præ manibus est, affectum, *constantiæ* certè non est: Jam hanc laudare, jam illam methodum, nihilo magis. Quin patientem ex uno morbo in alterum, & penitus è *leviore in graviores*, conjicere, damnosa certè est inconstantia. At ultima verè inter tales, sed propemodum *justissima*, est illa *inconstantia*, quando quo diutius, variis tropis hæc talia sustentantur, atque de tempore in tempus suffulciuntur, tamen magis magisque fatiscentia ficulnea fulcra, hujusmodi, tanto magis destituunt, quanto plus opus erat firmitate. Ubi certè allegatus ille in principio, *Philosophiæ* obtentus, minus invenit locum; Quando nempè sub tali casu allegatur antiquus ille versiculus: Undanck

 ni-

in fine: nam alii excipiunt, & res producunt; Man habe einen kennen lernen. Quemadmodum autem talis horum generum defectus decentis *constantiæ*, parum laudis in Medicina meretur, aut usus exhibet; Ita cavendum tamen est etiam ab illo, ut *Seneca* ait, *Mendacio philosophiæ*, seu mendaci ejus obtentu, quando simplici *Pertinaciæ* hoc nomen asseritur; & nullis auditis *rationibus*, nullis experimentorum *demonstrationibus*, nullis exemplorum *inductionibus*, locus datur: Sed irritis suis rebus firmiter inhærendo, *Constantiæ* laus speratur. Ubi certe sæpe numero præstaret, & reliquos ætatis suæ contra *juniores*, & praxeos suæ contra *attentiores*, annos enumerare. *Miserum* merito appellat *Seneca*, *testimonium*, *si nullum aliud habeat Senex quod diu vixerit, præter ætatem*. Sicut enim meritò *Alexander* maximè idoneâ parabolâ *sacculi piperis*, retudit modios *stupidi atq; fatui papaveris Darii*; Et *deductionibus* etiam præstitit, quod *lemmate* promiserat: Ita nihil magis absonum est, quam *constantem experientiam* in manipulo canitiei ostendere velle, circà illas res, quarum veritatem tum *à priori*, *secula* integra potius tuentur, tum *à posteriori*, *quotidiana experientia* Practica, non solum ob oculos sistit, sed in ipsos etiam omninò crassos sensus ingerit. Adhuc autem magis absona est illatio: *Tot sunt anni, ex quo praxin exercere velle cœpi*; Ergo dubium non est, *quin numerosam atque locupletem illam exercuerim*. Certe enim si hujusmodi Medicus v.g. in oppido annos suos vivat, ubi opificiis partim, partim agriculturæ dediti degant plerique homines, & magis secundum naturam vivendo, satis alieni sint à morbis: Plures etiam, uti hodie verè fit, in uno illo Medici vivant atque praxin exerceant: Quis fidem temerè ab ullo exigat, quod talis Medicus necessariò potius in mense, quam fortè in anno, decem patientes curandos habuerit, qui diversæ speciei morbis affecti fuerint? Dico, verè *morbis*; & non fortè ex *intemperantia crassæ cerevisiæ*, aut *acidæ posca*, aut *piscium carniumque salitarum*: Talium nempe rerum attinet *Observationes* scribere; & ita quoque scribere, ut ex illis si paucæ proferantur, ex *ungve Leonem* noscere liceat! Non contemno subsidium memoriæ suæ ita con-

concinnandùm, si talis illa sit, ut *exemplis* potiùs *Methodicorum*, quam *rationibus* verè *Dogmaticorum*, stare necesse habeat: Sed similia aliis narrando, obtundere, incivile profecto sit, & *non otiosis*, neque prorsus *stupidis* obtrudere, omninò odiosum. Par etiam est *pertinacia*, *paralogismis*, nec *ætatis*, neque *artis*, suæ mensuram decentibus, de *medicamentorum efficaciâ* talia afferre, imo vel *urgere*, & in illo *nervum* rei collocare, in quo potius quod *noceant*, *quam quod prosint*, *ex ipsa tali illatione*, elucescat. Sed non permittit præsens institutum latius hæc exequi. Suffecerit extantiora talia indicasse, & ut harum rerum cautio sit, *solidam* & *in se non fluxam*, *sed constantem* omnino, *sincere* tamen *talem*, *Artem*, *soteriam* sectantibus atque colentibus, monuisse.

Præmittere hæc placuit publicæ commendationi natalium, morum, atque studiorum

DN. CHRISTOPHORI BERGHAUERI
Gardelegiensis Palæo-Marchici,
MEDICINÆ CANDIDATI DIGNISSIMI.

NAtus hic est Gardelegiæ, Patre Viro Amplissimo atque Consultissimo DN. JOHANNE BERGHAUERO, Senatore & Jurium Practico optimæ famæ; Matre piâ atque honestissima fæmina, CATHARINA DESSOWS, ante hos quatuor annos cœlitibus adscripta. Hi parentes optimi, â teneris unguiculis, pietati, probitati, & bonarum litterarum, ad quas cupide ferebatur animus, firmis fundamentis filium hunc imbui omni cura atque studio allaborarunt; Eoque nomine tum Scholæ Civitatis publicæ Præceptoribus optimè meritis, tum Informatoribus domesticis instituendum commendarunt. Stendaliam inde, & tandem Magdeburgum in Cathedralem Scholam transmissus, adolescentiam suam in excolendis humanioribus studiis optime collocavit, & ingenium animumque pulchre expolivit. Postquam tandem ad altiora recte comprehendenda optimè instructus judicatus est, Regiam hanc Illustrissimam Academiam adire jussus, operam ibi quidem primò, & laudabili certè consilio, Philosophicis Disciplinis optime comprehendendis addixit; ubi Excellen-

tis-

tiſſimi THOMASII, publicas privatasque Philoſophiæ, præcipue moralis, explicationes atque doctrinas, diligentiſſimè audivit: Pl. Reverendo & Excell. etiam BUDDÆO, Rationalem, moralem, & naturalem Philoſophiam docenti, tribus deinceps Collegiis, auditorem induſtrium & indefeſſum ſeſe præbuit. Mox ad Jurium ſtudium, quod ampſecti juſſus erat, ſe convertens, publicis privatisque Collegiis Celeberrimorum Profesſorum, ſtrenuam operam navavit. Ita Illuſtrem STRYKIUM, Conſiliarium intimum Regium, & Fac. Jurid. Ordinar. gravisſimum, ad Inſtituta, Digeſta, Codicem, Capitulationem Joſephi, auream Bullam & Introductionem ad Praxin forenſem, dextertimè docentem ſumma cum aſſiduitate audivit. Excell. etiam STRYKIUM, juniorem, B. Struvii Jurisprudentiam Rom. Germ. explicantem: Conſultiſſ. etiam Viros, Profeſſores Extra ord. BRUNNEMANNUM ad Inſtituta commentantem & examinantem, BOEHMERUM, Jus Feudale docentem, ſedulò audivit. His ſtudiis cum triennio fidelem operam navaſſet, tandem perpetuæ animi ſui ad Medicam potius artem propenſioni indulgere, ſecum conſtituens, ad hujus ſtudium totum ſe convertit. Hujus rei cauſa Magnificum, h. t. ProRectorem HOFFMANNUM, Phyſica experimenta, Anatomiam Chirurgicam, Caſus Medicos forenſes, tractantem, & quatuor demonſtrationes Anatomicas in utriusque ſexus cadaveribus adminiſtrantem, attentè audivit. Me quoque Phyſiologica, Pathologica, Chymiam, & Praxin Clinicam tradentem, ſtudioſe audire non neglexit. Privatiore quoq; inſtitutione Experientisſimi D ALBERTI, Med. Practici optimi nominis in totum Curſus Medici ſtadium, uſus, quo Præſide etiam Diſputationem publicam de HÆMORRHAGIÆ NARIUM VERA PATHOLOGIA ventilavit. Adjit etiam Jenenſem Academiam, ubi Profeſſores Excellentisſ. WEDELIUM & SLEEVOGTIUM per aliquot Menſes audivit. Circumacto inde per celebres aliquot urbes itinere, ad nos reverſus, modeſtè petiit admitti ad examina conſveta pro impetrandis Juribus atque privilegiis in arte noſtra ſupremis. Quo conceſſo profectus nobis exhibuit, ita dignos, ut ipſi propterea aditum ad ſupremum ſpecimen publicum exhibendum denegare non potuerimus. Patebit itaque illi Cathedra proximo XXVI. Februarii, ubi de MEDICINA SINE MEDICO Inauguralem Diſputationem publice ventilabit. Cui actui ſolenni, ut honorificâ præſentia ſua, eximium ſplendorem conciliare velint, Magnif. Academiæ PRORECTOR, Illuſtrisſimi, Illuſtres, Maxime Reverendi, Excellentisſimi, Generoſisſimi, Nobilisſimi, atque Doctisſimi, Academiæ noſtræ Proceres, Fautores, Cives, Hoſpites, pro officii ratione, cum omni honore debito, invitamus: P. P. Hal. Magdeb. X. Cal. Martii,

M DCCVII.

(L. S.)